

Tantárgyleírás:

Az ismeretkör: Általános és alkalmazott nyelvészet

Kredittartománya: 11 kr

Tantárgyai: 1 Általános és alkalmazott nyelvészet

2. Magyar nyelv 3.

3. Szociolingvisztika

Tantárgy neve: Magyar nyelv 3. Neptun-kód: VMTANB5002	Kreditértéke: 4
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 50% elmélet, 50% gyakorlat	
A tanóra típusa: ea. + gyak. és óraszám: 2 ea + 2 gy az adott félévben, Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: • a szorgalmi időszak heteire lebontott részletes tematika biztosítása a félévi feladatokkal, követelményekkel• power pointos bemutató alkalmazása az előadásokon• digitális tananyag (vázlat- és feladatgyűjtemény) biztosítása az elektronikus tanulmányi rendszeren keresztül	
A számonkérés módja: vizsga Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Elemzési gyakorlatok. Feladatok: • gyakorlatok végzése az elektronikus tananyag alapján	
A tantárgy tantervi helye: 2. félév	
Előtanulmányi feltételek: Magyar nyelv 2.	
Tantárgyleírás: A pszicholingvisztika kialakulása, kutatási területei, vizsgálati módszerei. Az emberi agy szerepe a beszédben. A beszédprodukciónak a folyamata. A beszédészlelés és a beszédmegértés folyamata. A fonetika és a fonológia, A beszédhangok képzési sajátosságai. A szófajtan és a szóalaktan történeti vonatkozásai. A szófaji és a szóalaktani rendszer. A magyar nyelv szókészletének története, mai rendszere. A jelentéstani alapfogalmak ismételése. A jelentésfajta felismerése gyakorlati elemzésekkel. A jelentés értelmezései – ajánlott irodalom alapján. A mondatok osztályozásáról tanult ismételése. A mondatok osztályozása. Szó szerkezeti elemzések. Az egyszerű mondat részei. Mondatelemzési gyakorlatok. A mondat elemzésének generatív megközelítése – ajánlott irodalom alapján. Az összetett mondatok a szövegben. Nyelvjáráskutatás, a nyelvjárási sajátosságok megfigyelése. A névtani kutatások története, területei. A személynevek, a helynevek gyűjtése, feldolgozása. Az intézménynevek és a címek típusai. A textológiai szempontú szövegelemzés. Áttekintünk néhány oktatást segítő szoftvert, támogató oldalt, applikációt, oktatóprogramot, amelyek jól alkalmazhatóak az érintett célcsoportok kapcsán. Megismerkedünk jó gyakorlatokkal is.	
Kötelező és ajánlott irodalom:	
Kötelező irodalom: 1. Adamikné Jászó Anna: A magyar nyelv könyve Trezor Kiadó Bp., 2007 ISBN 978 963 8144 19 5	

2. Gósy Mária: Pszicholingvisztika Osiris Kiadó, Bp., 2005 ISBN 9789633897737
3. Hajdú Mihály: Általános és magyar névtan. Osiris Kiadó Kft. Bp., 2003 ISBN 9789633894187
4. Magyar grammatika (Keszler Borbála) Nemzeti Tankönyvkiadó Bp., 2000 ISBN 963190010x

Ajánlott irodalom:

1. Hámori József: Az emberi agy aszimmetriái. Budapest-Pécs, 2005 ISBN 9789639542877
2. Kassai Ilona: Fonetika Nemzedékek Tudása Kiadó Bp., 2005 ISBN 9789631957792
3. Minya Károly: Mai magyar nyelvújítás Tinta Könyvkiadó Bp., 2003 ISBN 9639372544

Előírt szakmai kompetenciák, kompetencia-elemek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul:

tudása

- Ismeri a 6–12 éves gyerekek személyiségének kibontakoztatását megalapozó tudományos elméleteket, az első hat iskolaévtől a személyiség formálódásában és az élethosszig tartó tanulásra való felkészítésben betöltött szerepét.
- Rendelkezik 6–12 éves gyerekek, gyermekcsoportok és környezetük megismerésére, az őket érintő társadalmi folyamatok értelmezésére vonatkozó elméleti és módszertani tudással.
- Ismeri a tanulás támogatásának, a kulcskompetenciák megalapozásának, kibontakoztatásának tudományos és szakmódszertani alapjait, az első hat iskolaévben az anyanyelvi nevelés területén alkalmazható korszerű módszereket, eszközöket
- Biztos nyelvtani szakmai ismeretekkel rendelkezik az 1–4. évfolyam tanításához.
- Ismeri szakterületének digitális ismeretszerzési eszközeit, IKT-technikáit és problémamegoldási módszereit.
- Szakterületén rendelkezik a hatékony elektronikus információkeresés, információfeldolgozás, információkutatás, információközvetítés ismereteivel, az elektronikus forrásokat használja.
- Az összegyűjtött digitális információkat rendszerezni, elemezni tudja, az összefüggések megragadására és kezelésére képes.

képességei

- Az anyanyelvi nevelési, fejlesztési célokat, feladatokat, tartalmakat képes a 6–12 éves gyerekek személyiségére, szociokulturális környezetének főbb jellemzőire tekintettel, differenciáltan tervezni.
- Képes változatos, egyénre szabott értékelési módszereket használni, amelyekkel elősegíti a gyermek önértékelési képességének alakulását.
- A szakmai-tudományos kritériumokat érvényesítve választja meg a nyelvészeti szakirodalmi könyvtári és elektronikus forrásainak körét, és munkájában azokat kreatív módon hasznosítja.
- Tevékenységére szakszerűen reflektál.

attitűdje

- Tevékenységét a 6–12 éves gyerekek fejlődésének, nyelvtani ismereteinek támogatása iránti elkötelezettség irányítja.
- Felkészültsége alapján részt vállal a tanító szakmával összefüggésben álló kutatásokban, innovatív team-munkákban.
- Igényli az önreflexiót, a nevelési folyamat és saját tevékenysége több szempontú elemzését, értékelését.
- Nyitott a munkájával összefüggő új elméletek és módszerek, a technológiai lehetőségek, információs és kommunikációs technológiák, nyelvtani szemléletmódok megismerésére és alkalmazására.
- Kreatívan, kritikusan, innovatívan viszonyul az információs műveltséghez,

eredményesen tájékozódik a XXI. századi literációs kultúrában.

autonómiája és felelőssége

- Hatáskörében felelősséget vállal a rá bízott 6–12 éves gyerekek fejlődéséért, anyanyelvi kulcskompetenciájuk hatékony megalapozásáért, kibontakoztatásáért.
- A hatáskörébe tartozó területeken felelősséget vállal a kulturális hagyományok ápolásáért, a kultúrák közötti megértés és kommunikáció elősegítéséért.
- Felelősen, etikusan, kritikusan, biztonságosan működik együtt minden partnerével a digitális kommunikációban.
- Tudatos, kritikus, önreflektív, innovatív a digitális kultúra alakításában.
- Önállóan tervezi és alakítja digitális műveltségét.

Tantárgy felelőse Dr. Gasparics Gyula főiskolai tanár PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Gasparicsné dr. Kovács Erzsébet főiskolai tanár PhD